

החגיגה נמשכת

מאת: ד"ר עודד עמיחי, 10.3.2012

ראשי מערכת הביטחון מיהרו לחגוג את הצלחות היירוט של מערכת כיפת ברזל בעימות האחרון שטרם הסתיים. האם יש כיסוי לאופוריה הלאומית הזו? ספק רב.

ראשי מערכת הביטחון מיהרו לחגוג את הצלחות היירוט של מערכת כיפת ברזל בעימות האחרון שטרם הסתיים. ערוצי התקשורת יצאו מגדרם לתאר את גודל האירוע. חגיגה לאומית. 30 יירוטים מוצלחים מתוך 100 שיגורים של רקטות לעורף הישראלי. כל מה שלא יורט פגע במה שמכונה "שטחים פתוחים", או שהיה מחוץ לטווח הסוללות המעטות שהוצבו. המסקנה ברורה, תנו עוד תקציב - יהיו עוד סוללות ובא לציון גואל.

קשה להיות היוצא דופן ולצאת נגד אופוריה מדומה זו. האומנם הצלחה? לא בהכרח.

- כיפת ברזל לא יכולה לתת פתרון כולל, בהיותה מוגבלת טכנית וכלכלית:
1. כיפת ברזל לא יכולה להגן על יישובים הנמצאים מתחת לטווח מינימום, שיכול להגיע מעבר לכ- 10 ק"מ.
 2. כיפת ברזל לא יכולה להגן על יישובים ואתרים אסטרטגיים הנמצאים מעבר לטווח מכסימום של 50-70 ק"מ.
 3. יש צורך במספר רב של סוללות כיפת ברזל, באשר שטח ההגנה של כל סוללה קטן יחסית
 4. עלות כל טיל כיפת ברזל הוא 70-100 אלף דולר. כמות האיומים - עשרות אלפי רקטות (ויש הטוענים שיותר מכך) והצורך במספר רב של סוללות מביא לקריסה כלכלית של פתרון המבוסס כולו על טילי ירוט.

נתעלם לרגע מגורלם של תושבי שדרות ויישובי עוטף עזה, אותם האומללים שכיפת ברזל לא מסוגלת להגן עליהם, למרות שזה היה ייעודה ולשם זה היא פורמלית פותחה. הם יאלצו להסתפק במרחבים המוגנים ולחכות לימים טובים יותר. אין רבים כאלה, כי ירי הרקטות והפצמ"רים מטפף מעל ראשם כל ימות השנה.

אבל מה קורה בערים הגדולות בדרום? אלה שכיפת ברזל מוצבת להגנתם – באר שבע, אשקלון, אשדוד? כיפת ברזל פועלת, מיירטת, אפילו באחוזים גדולים. אז מדוע משותקים החיים בערים אלה? מדוע בוטלו שם הלימודים? מסתבר, מה שהיה אמור להיות ברור מראש, שכיפת ברזל לא יכולה להעניק ביטחון מלא לאותם תושבים, והם אמורים להתנהג כמו אחיהם בעוטף עזה, שאינם נהנים ממטריית ההגנה של כיפת ברזל.

מה אם כן הועילו חכמים בתקנתם? מה התועלת בכיפת ברזל, חרף הצלחתה?

מעניין שהלימודים לא מתקיימים באזורים הנמצאים בטווחים של 7 עד 40 ק"מ מרצועת עזה. כלומר, דווקא בישובי עוטף עזה, שאינם נהנים מחסדה של כיפת הברזל כן מתקיימים לימודים. מדוע? בגלל המרחבים המוגנים שנבנו בה.

האם זה הפתרון? נמגן את כל המדינה?

השר וילנאי אמר שבבחירה בין עוד מיגון להשקעה בעוד סוללות כיפת ברזל הוא מעדיף את כיפת ברזל. מה רע במיגון?

ברור שצריך למגן מבני ציבור כמו בתי חולים, בתי ספר, גני ילדים וכו', לא זו הדילמה. יעילות המיגון מוגבלת, היא אינה מיועדת להגנה מפגיעה ישירה אלא נגד רסיסים בלבד. גם אי אפשר למגן נגד פגיעה ישירה, כי כנגד איזה רש"ק נמגן את המבנים, 5 ק"ג? יופיעו רש"קים של 10 ק"ג. נמגן נגד 10 ק"ג, יופיעו רש"קים של 20 ק"ג (ואלה כבר נמצאים בשטח), אין לדבר סוף. הוא הדין בטווח הרקטות. הישובים בטווח של עד 7 ק"מ מהרצועה כבר מוגנו. נרחיב המיגון גם ל 15 ק"מ כפי שהציע בזמנו השר וילנאי? ומה יהיה בטווחים גדולים יותר? גם אין להעלות על הדעת שהתושבים יוכרחו להימצא כל הזמן בטווח ריצה של שניות בודדות ממרחב מוגן. אי אפשר לנהל חיים סדירים בשיטה זו. חובה גם לציין את משמעות החיים בצל הירי הרקטי המתמשך לאורך שנים רבות – טראומה, פוסט-טראומה, ממנה נפגעים תושבים רבים, בעיקר ילדים. מיגון גם לא ימנע נזק לסביבה, אותם שטחים שמכונים "שטחים פתוחים" ולא יאפשר שמירה על אורחות החיים. במשוואה של הרחבת המיגון מול העצמת כוח ההרס של התוקפן תהיה ידו של המגן תמיד על התחתונה. מיגון הוא פתרון נקודתי, לא פתרון כולל.

גורמים בכירים בצה"ל עדיין דבקים בגישה שניתן להסיר את איום הירי הרקטי באמצעות תקיפה אגרסיבית בלבד. זה לא הוכיח עצמו. לא בכל מקום אפשר להגיב באגרסיביות, לא בכל מקרה זה נחוץ, צריך ליצור שילוב נכון בין הגנה להתקפה כדי שצה"ל יוכל לנצל יתרונו ההתקפי בצורה המרבית.

מה הפתרון?

מערכת הביטחון מודה שהפתרון העתידי הוא לייזר, אלא שהיא מתעלמת מלייזר שפותח על פי דרישת ממשלת ישראל לפני יותר מ-15 שנה, נאוטילוס / סקייגארד, שהוכיח עצמו בעשרות ניסויים שבוצעו לפני כעשור במאה אחוזי הצלחה, שיכול להביא שקט ליישובי הדרום בעלות מזערית לעומת ההשקעה בטיילי יירוט.

8 מערכות סקייגארד יוכלו לסגור הרמטית את הירי מרצועת עזה. אין צורך להגן

על כל יישוב בנפרד. בבאר שבע, באשקלון ובאשדוד יוכלו לקיים חיים שגרתיים. תושביהם לא ידעו כלל שהרקטות, שיושמדו עם שיגורם, כווננו כלפיהם. למערכות הלייזר האלה אין מגבלת טווח מינימום ולא טווח מקסימום, כך שהן תוכלנה להגן על ישובי עוטף עזה, כמו גם על כל האתרים האסטרטגיים במדינה.

עד מתי תמשך האופוריה חסרת הכיסוי בגין הצלחת כיפת ברזל? עד מתי ימנע כל דיון מקצועי ואובייקטיבי ביתרונות של שילוב מערכת הלייזר נאוטילוס / סקייגארד בהגנת העורף?

הערה: כדי למנוע לזות שפתיים, אנו חוזרים ומצהירים שחברי הנהלת עמותת "מגן לעורף" חפים מכל אינטרס אישי או טובת הנאה כלשהי, ופעילותנו היא כולה בהתנדבות, לטובת ביטחון ישראל.

הכותב הוא יו"ר עמותת "מגן לעורף".